

מעדני אשר

גיליון שכ"ז
(שנה ז')
פרשת בלק תש"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

האם יש לזהר שלא להרוג זבובים או יתושים משום איסור צער בעלי חיים?

בפרשתן כ"ב ל"ב ויאמר אליו מלאך ה' על מה הכית את אתונך וגו'.

הנה הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג פרק י"ז כתב דמפסוק הנ"ל ילפינו דצער בעלי חיים מן התורה, כי זה הוא דרך השלימות לבלתי נלמד על דרך האכזרות ולא נזיק בלי תועלת האדם, עיין בספרי מעדני אשר פרשת בלק שנת תשס"ו שהקשתי הא לצורך אדם פסקינו דליכא צער בעלי חיים, א"כ מדוע היה אסור, הרי הכה את הבהמה לצרכו שלא תלחץ רגלו בקיר, וכן הארכתני שם בקושיא וכי נכרי מצווה על צער בעלי חיים.

יש לחקור האם יש לחוש שלא להרוג זבובים או יתושים משום איסור צער בעלי חיים או דילמא אין צריך לחשוש.

ראשית דבר צריך לברר כשהורגים בעלי חיים האם שייך האיסור של צער בעלי חיים דדילמא כיון שהורגם ליכא איסור.

הנה בשו"ת עבודת הגרשוני סימן י"ג כתב דצער בעל חיים לא שייך אלא בחיים חיותו כגון רובץ תחת משאו או לחסום שור בדישו, אבל מי שנוחר את הבהמה במקום שיוכל לשחטה אין בזה משום צער ב"ח, וכי הבהמה אחינו הוא לברור לה מיתה יפה, וראיה לדבר מהא דאיתא בגמ' חולין ז' ע"ב גבי כודנייתא דרב, שאמר רבי לרבי פנחס בן יאיר עקרנא להו פירוש מנשר פרסותיהו איכא צער בעלי חיים קטלינא להו, איכא בל תשחית, ואי אמרת שגם במיתה שייך צער בעלי חיים, קשה מה אמר רבי לרבי פנחס בן יאיר קטלינא להו הא כבר השיב לו שאסור משום צער בעלי חיים, אלא ודאי צער בעלי חיים לא שייך אלא לבעלי חיים בחיים, לפי הנ"ל בודאי דליכא איסור להרגם דבהריגה לא שייך צער בעלי חיים.

אבל הר"י מיגאש המובא בשיטה מוקבצת ב"ב כ' ע"א כתב שבהריגה איכא נמי צער בעלי חיים.

וכן כתב בשו"ת שואל ומשיב מ"ח ח"ג סימן ס"ה דבהריגה איכא נמי צער בע"ח.

ומביא ראיה: מהא דכתב החינוך מצוה מ"ח דטעם מצוה לשחוט הוא משום צער בעלי חיים, חזינו דאף בהריגה איכא צער בעלי חיים, לפי הנ"ל בודאי שאסור להרוג את הזבובים, עיי"ש מה שדחה הראיה מחולין, ועיין שו"ת מהרי"א יור"ד סימן קס"ד.

מעדני אשר: נראה לומר סברא דמותר, ע"פ מה שכתב הרמ"א אבן העזר סימן ה' סעיף י"ד דכל דבר הצריך לרפואה או לשאר דברים, לית ביה משום איסור צער בעלי חיים.

הנה בשו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב' סימן מ"ז נשאל בשאלה הנ"ל בדבר הריגת דברים המאוסים וממאסים את האוכלין, וזבובין ויתושיין ופרעושיין שמצערין את האדם, ופסק דליכא שום איסור מלהורגם וכן העכברים המפסידים האוכלין וכ"ש כשנמצאים תינוקות ואף גדולים שיש מתבהלין מפניהם ליכא שום איסור מלהורגם כי כל דבר שהוא לצורך האדם ליכא איסור צער בעלי חיים, וא"כ רשאין להרוג הזבובים והפרעושים והיתושים והעכברים המפסידים אוכלים ומשקין ומצערין הרבה לאינשי ואין בזה שום חשש.

ומסיק: אבל מ"מ אם אפשר טוב שלא יהרגם בידיו ממש אלא ע"י הנחת דבר ההורגם, מאחר דחזינו דכשעושה אדם מעשה אכזריות דרציחה אפילו לאלו שמחוייבין להורגם ע"י חיוב פסק דין דסנהדרין כעיר הנדחת, הוצרך הקרא ליתן הבטחה מהשו"ת שיתן להם רחמים וגם עוד יוסיף אצלם מדת הרחמים כדפירש כן באור החיים דברים י"ג י"ח שהוא משום דבדרך הטבע היה נעשה בהו מדת אכזריות, וזה שייך שיעשה גם כשהוא עושה במדת אכזריות לבע"ח, אך השוחט לאכילה דהוא מעשה מצוה מועיל זה נמי שלא ישלוט בהם מדת אכזריות, אבל לאבד ולהרוג בשביל שלא להצטער אין בזה לכאורה ענין מצוה כשאין בביתו תינוקות שאין יכולין לגרשן כשבאין עליהו שא"כ שייך לחוש שלא ישפיע זה מדת אכזריות, לכן טוב יותר שלא להרוג בידים אלא ע"י הנחת דבר ההורגם וכדומה, והא דאיתא בגמ' שבת י"ב ע"א במפלה כליו דא"ל ר"נ לבנתיה קטולין ואשמעינן לי קלא דסנוותיה הוא בכנים שבגופו ובגדיו שא"א להורגם ע"י איזה דבר אחר וגם בפרעושיין שעליו ועל בגדיו אף שהוא בע"ח גמור נמי הא לא שייך להורגם ע"י איזה דבר לכן מוכרחין לעשות בעצמן, אבל לזבובים ועכברין שיש להורגן ע"י הנחת איזה דברים טוב לא להרוג בעצמו, ואף שלא מצאתי זה בפירוש באיזה מקום טוב להתנהג כן במקום שאפשר, והא דמבואר בגמ' שרבי נענש שכיבד בעלי חיים עי"ש מה שמתרץ, ועיין בשו"ת יעבץ סימן ק"י שכתב דבעלי חיים קטנים ליכא איסור צער בעלי חיים.

מוסדות חסידי בעלזא בית שמש - בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טבא וגדיא יאה נשגד בזה קדם האי גברא רבא יקרא הגאון החסיד המפורסם, סיני ועוקר הרים, מקים עולה של תורה, שליח נאמן לעדתינו הק' אשר כל מחשבותיו להיטיב ולתעלות רוב קרנה של קרייתינו המעטירה ברוחניות ובגשמיות, לאורו ולהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לתפארת בית בעלזא ה"ה

הגה"צ ר' **אברהם צבי דירנפלד** שליט"א - רב קרייתינו

לרגל שמחת לבו באירוסיו בנו היקר מפארי גידולי ישיבתינו הקדושה

הבה"ח המופלג בתורה ויר"ש ומוכתר בכל מדה נכונה כמר **ישראל** נ"ו עב"ג

בת הרה"ק ר' **אברהם יהושע רייך** שליט"א רב קהילת צאנז אנטווערפן יע"א

יזכו לבנות בית נאמן בישראל ובנין עדי עד לתפארת המשפחות הרוממות ויזכה לרוב נחת ממנו ומכל יוצי"ה, ולהרבות פעלים לתורה ולתעודה כאות נפשו הטהורה באין מחסור כל

בהצרכה רפה: **הנהגה**

האם מי שאינו מקפיד אינו שולט עליו עין הרע?

בפרשתן במדבר כ"ד ב' וישא בלעם את עיניו.

וברש"י ביקש להכניס בהם עין הרע, ובחזון איש ליקוטים חו"מ סימן כ"א זן איך יכולה עין הרע להזיק הא נגור לאדם כמה שיחיה, וכן בפתח עינים ב"מ ק"ז ע"ב.

מעדני אשר: יש להקשות מדוע כותב רש"י עין הרע ולא עינים רעות, וכן קשה בכל מקום מדוע כתוב עין הרע ולא עינים רעות.

נראה לתרץ: משום דדרך אדם המקנא את הצלחה של חברו שסוגר עין אחת לכן נקרא עין הרע ולא עינים רעות, שוב מצאתי דכן כתב החיד"א בספרו פני דוד בפרשתן.

יש לחקור האם מי שאינו מקפיד על העין הרע אינו מזיק לו.

הנה איתא בגמ' פסחים ק"י ע"ב מאן דקפיד קפדינן, מאן דלא קפיד לא קפדינן, אבל זה נאמר רק לגבי זוגות האם לגבי עין הרע נמי אמרינן את זה.

הנה בשו"ת אגרות משה אה"ע חלק ג' סימן כ"ז בסופו כתב דלגבי עין הרע נמי אמרינן מאן דלא קפיד לא קפדינן.

וכן יש להביא ראיה מהא דכתב בשו"ת מהר"ץ יש הרבה חולקין עליו דמותר לקרוא שתי שמות לב' ילדים וליכא למיחוש לעין הרע משום דמאן דלא קפיד לא קפדינן.

מעדני אשר: יש להקשות מהא דאיתא בגמ' ב"מ ק"ז ע"ב דרב הלך לבית הקברות ועבד לחש לדעת למה מתו כל האנשים, ויצא לו שרוב האנשים מתו בעין הרע, יש להקשות וכי רוב העולם מקפידים.

וכן קשה: מהא דאיתא בגמ' ב"ב ב' ע"ב שאסור לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקומתיה ופירש רש"י שלא יזקינו בעין הרע, משמע שאפילו השני אינו מקפיד.

האם כשעושה מחיצה של זכוכית מהנה

למנוע היזק ראייה של עין הרע?

יש לחקור האם במחיצה של זכוכית יש היזק ראייה של עין הרע.

הנה בתשובת אבקת וכול למון הב"י ז"ל סי' קכ"א נשאל בראובן שרוצה לפתוח חלון על גינתו של שמעון ומניח לפניו שמשות של זכוכית, והלה מעכב עליו משום היזק ראייה.

והשיב: נראה דטענה דהיזק ראייה אינה טענה, מפני שמחיצה של זכוכית הוה מחיצה להיזק ראייה, שהרי מפסקת וחוצצת היא בפני העין, והוא שתהיה סתומה יפה ולא ישאר בה שום נקב שהיה בו היזק ראייה, ולגבי שאר טענות ע"ש מה שדחה.

והפתחי תשובה חושן משפט סימן קנד ס"ק ט **הביא את דבריו:** וכתב נראה ברור שהמחיצה של זכוכית שהזכיר מרן ז"ל אינו כמו שלנו שיכולין להביט דרך הזכוכית להלן כעין עששית הנזכר בגמ' ברכות כ"ה ע"ב, דפרש"י ד"ה בעששית מחיצת זכוכית רק הזכוכית שבזמנו היה חוצץ בפני העין, רק היה מביא אורה, אבל בזכוכית שלנו ודאי דיש בו היזק ראייה, וצ"ע.

ובשו"ת דובב מישרים חלק א' סימן קכ"ד כתב דע"י זכוכית אינו שולט בו העין, ולפי זה כותב במקום אחר הערות על ש"ע חו"מ מובא בקובץ מורה גליון רפ"א אדר תשס"ב דע"י משקפיים ליכא נמי היזק ראייה.

מדוע לא ילפינן מבלעם שצריך לעמוד בכל דבר שבקדושה?

בפרשתן כ"ג י"ח וישא משלו ויאמר קום בלק וגו'.

איתא ברמ"א אור"ח סי' נ"ו ויש לעמוד כשעונין קדיש וכל דבר שבקדושה, ע"ש במשנה ברורה שיש חולקים.

ובמגן אברהם מביא בשם הירושלמי דהמקור לעמוד מהא דכתיב ויקם מעל הכסא.

ובספר בגדי ישע אור"ח סי' נ"ו כתב ולא ידעתי למה לא הביא ראיה מן התורה שאמר בלעם קום בלק ושמע, ופירש"י שם מדאמר בלעם קום דלמא לא ירצה לעמוד ש"מ שע"כ יקום מדאמר לו שיאמר דבר ד' וזה ראיה ברורה מן התורה והניחו והביאו מנביאים, וכן הגאון רבי שלמה קלוגר בספרו שנות חיים סימן פ"א כתב דילפינן מבלעם.

ובשו"ת יהודה יעלה אורח חיים סימן י"א מתרץ ע"פ מה שכתב שם רש"י בשם המדרש רבה, קום בלק כיון שראהו מצחק בו בלק בבלעם בכך שאמר לו לבלעם אינו ברשותך מה דבר ה' מתכוין לצערו עמוד על רגליך איך רשאי לישב ואני שלוח אליך בשליחותו של מקום, הרי רק לצערו אמר ליה כן לפי שצחק בו. אבל זולת שה' מצחק בו לומר לו שאינו ברשותו מה דבר ה' גם הוא לא היה אומר לו קום בלק וכמו בפעם הראשון ע"ש א"כ מהאי טעמא שבק הירושלמי ללמוד משם.

איך הקריב בעלם קרבנות הרי היה בעל מום?

בפרשתן כ"ג ב' ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח

יש להקשות: איך היה בעלם מקריב קרבנות, הרי היה בעל מום כמבואר בגמ' נדה ל"א דבלעם היה סומא, ובמדרש רבה בפרשתן איתא דבלעם היה חיגר, ובזוהר בפרשתן איתא היה אף בעל מום באזנו, א"כ איך הקריב הרי בעל מום פסול להקריב אף בבמה כמבואר בגמ' זבחים ט"ז ע"א, כך מקשה בצפנת פענח בפרשת, מובא בספר מרגלית הים סנהדרין ק"ה ע"א.

איכא כמה תרוצים:

א. הא דבלעם היה בעל מום, זה רק בזמן שהותו עם בלק, אבל קודם לכן היה תמים בגופו וכשר להקריב קרבנות, לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ בצפנת פענח בפרשתן.

ומביא ראיה לתרוץ זה: דבגמ' נדה ל"א מבואר שכאשר אמר בלעם מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל נסמית עינו, חזינן מזה שנעשה סומא רק במהלך שהותו אצל בלק ולא קודם לכן, כמו כן לגבי שאר מומין צריך לומר כי מתחילה היה שלם בגופו ורק בזמן שהותו אצל בלק הפך לבעל מום.

ובזה מבאר: הא דכתיב כ"ג ויעש בלק כאשר אמר בלעם ויעל פר ואיל במזבח, מבואר כי בלק לבדו הקריב ולא בלעם, והטעם משום דלאחר שנעשה בלעם בעל מום, שוב נפסל להקרבה, לכן הקריב בלעם לבדו.

מעדני אשר יש לדון בזה: לפי מה שכתב מהרש"א חידושי אגדות סוטה י' ע"מ א' אמרו בזה שע"י שנלחץ רגלו אל הקיר היה מכותת וחיגר באותו רגל, א"כ כבר בדרכו לבלק היה בעל מום, א"כ הדרא קושיא לדוכתא.

מעדני אשר נראה לתרץ: ע"פ מה שכתב המהרש"א שם דמיד שבא לא היה חש במכתו והלך שפי וחיגר, ולכן הקריב כיון שלא ידע שהוא חיגר.

ב. כמו שבלעם עשה הרבה עבירות, שלא כדין עבר נמי על זה שבעל מום אסור להקריב קרבן, מעדני אשר.

מדוע נוהגים לומר בתפלה פסוק מה טובו אהליך יעקב

שאמרו בלעם הרי הוא נתכוין לקללם?

בפרשתו כ"ד ה' מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל.

איתא בגמ' סנהדרין ק"ה ע"מ ב' אמר רבי יוחנן מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, מה טבו אהליך יעקב, לא תשרה שכינה עליהם, ומשכנותיך ישראל, לא תהא מלכותן נמשכת, אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה, חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, שנאמר דברים כ"ג ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך, קללה, ולא קללות.

הנה בלבוש אור"ח סימן מ"ז כתב שבהתחלת התפלה אומרים מה טובו אהליך יעקב, וכן הוא בסידור הארז"ל, וכן בסידור רב עמרם, וכן כתב בדרכי משה בשם הכלבו.

יש להקשות: מדוע אנו מזכירים כל יום בהתחלת התפלה פסוק שאמרו בלעם והתכוין לקללה.

ובאמת בשו"ת מהרש"ל סימן ס"ד מובא בעטרת זקנים סימן א' כתב כשאני בא לבית הכנסת מתחיל אני בפסוק ואני ברוב חסדיך, ומדלג הפסוק הראשון מה טובו אהליך שאמרו בלעם ואף הוא אומרו לקללה כדאיתא בפרק חלק.

ויש שמעיר דהמהרש"ל גופיה בספרו מנורת זהב טהור כותב שקודם התפלה אומר מה טובו אהליך יעקב.

מעדני אשר: לפי זה אפשר ליישב מה שהקשה בלקוטי מהרי"ח על המטה משה שהיה תלמודו של המהרש"ל וכותב שאומרים מה טובו, לפי הנ"ל אתי שפיר דבמקום אחר כותב המהרש"ל שאומרים ואפשר דחזר בו.

וכן כתב היעב"ץ בסידור דכיון שאמרו בלעם והתכוין לקללה אין אומרים פסוק זה.

אבל בישועות יעקב אור"ח סימן מ"ז דחה טעם זה: דהרי אמרו בגמ' ברכות י"ב ע"ב שבקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע ולא קבעו את זה משום טורח ציבור, חזינו דליכא למיחוש להזכיר את בלק ובלעם, ע"ש שהאר"ך בטעם חדש מדוע שלא יאמרו מה טובו.

מעדני אשר: מ"מ קשה מדוע נוהגים בהרבה מקומות כן לאמרו, כיון שבלעם אמרו והתכוין לקללה.

איכא כמה תרוצים:

א. הנה יש חיוב לזכור מעשה בלעם כמו שכתוב מיכה ו' ה' ואומרים את זה בהפטורה בפרשתו עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב, ומשום זה ביאר הפני הושע ברכות י"ב ע"ב הא דאיתא בגמ' בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע וכו' משום דיש צד חיוב להזכיר ענין בלק בכל יום כדקאמר מיכה לישראל עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב משמע שיש צד חיוב לזכרו, לכן כדי לצאת ידי חובת הזכירה, אומרים דווקא ברכה זו דהוא הברכה היחידה שלא חזרה לרעה, כך כתב בלב שמחה בפרשתו.

ב. מזה דחזינו דבכל הברכות שלט קללות, רק בבתי כנסיות ובתי מדרשות לא שלט הקללות והחזיר הקב"ה לטובה, מזה חזינו כמה גודל קדושת בית הכנסת שלא תופס בזה קללה, לכן תיקנו את זה בתפלה כדי שידעו ליהרהר בקדושת בית הכנסת, כך כתב בחתן סופר בהקדמה להלכות תפלה.

האם מותר להיכנס עם נשק לבית הכנסת?

בפרשתו כ"ה ז' ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו

הנה הגמ' סנהדרין פ"ב ע"א יליף מכאן שאין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש.

וברש"י מדכתיב ויקם מתוך העדה ויקח רומח, מכלל דעד השתא לאו בידו הוה.

יש לחקור האם מותר להיכנס עם נשק לבית הכנסת או דילמא אסור.

הנה מצד הסברא נראה לאסור כיון דחזינו בגמ' דאסור להיכנס עם כלי זיין לבית המדרש, א"כ ה"ה לבית הכנסת.

אבל יש לדחות: דאולי דווקא בבית המדרש דחמור יותר מבית הכנסת אסור להכניס כלי זיין, משא"כ בבית הכנסת דיותר קל אולי מותר.

אבל יש להביא ראיה לאסור להכניס נשק בבית הכנסת: מהא דקימ"ל אור"ח ס' קנ"א סעיף ו' יש אוסרים להיכנס בבית הכנסת בסכין ארוך, והטעם לפי שהתפלה מארכת ימיו של אדם, והסכין מקצרת, כך כתב בית יוסף בטור בסימן הזה ששם מקור של האי בשם ספר ארחות חיים חזינו שאסור ליכנס עם כלי זיין אף בבית הכנסת, ובפרט לפי מה שכתבו האחרונים דעת תורה אור"ח סימן קנ"א, וכן ביפה ללב שם, וכן בנפש חיה שם דמקור של האי הלכה הוא הגמ' בסנהדרין הנ"ל, א"כ בודאי אסור.

ולענין הלכה: בשו"ת ציץ אליעזר חלק י' סימן י"ה דן באריכות בשאלה הנ"ל ומסיק באין צורך ולא טורח מיוחד אין ליכנס לביהכ"נ ברובה ואקדח, ויש להסירם ולמוסרם לשמירה בחוץ, וכשאין אפשרות לעשות זאת יש להתיר הכניסה בהם באופן שלא יהיו ממולאים בכדורים, ומה טוב גם לכסותם בבגד עליון או טלית, אם אין אפשרות להוריקם מהכדורים יש להתיר בכיסוי לבד, ובמיוחד יש להתיר בכזאת באקדח שנתון בנתיקו וגם אינו מורגש כלל כשמכסים אותו, כל הדברים האמורים המה שלא במצב של חירום וכוננות ועמידה על המשמר מיוחד האויב, אבל כשנמצאים במצב כזה והחייל ואיש המשמר עומדים על משמרת הבטחון ואיש חרבו על ירכו, אין לחזר כלל אחר הקל קל תחילה. ויש לו להתפלל עם כלי זיינו עליו וכן ליכנס בביהכ"נ, ורק יש לו להשתדל להסירם מעליו ולשימם בסמך או ולכסותם, אם אפשר, ולא יפריע לו הדבר בתפלתו, או לכסותם בבגד עליון או בטלית כשהם עליו, וכן פסק בשו"ת יחוה דעת חלק ה' סימן יח, וכן בשו"ת ציון לנפש חיה ליטנער סימן קל"ב.

איך מבואר בגמ' שהכניסו נשק לבית המדרש

הרי אסור להכניס נשק לבית המדרש?

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' שבת י"ז ע"א נעצו חרב בבית המדרש, אמרו הנכנס יכנס והיוצא אל יצא דכיצד זה שהכניסו החרב לבית המדרש, הרי אסור להכניס כלי זיין לבית המדרש, כך הקשה בספר דברי יעקב וכן בספר מרגליות הים עמ"ס סנהדרין פ"ב ע"א אות ל"ד, וכן בשו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה' סימן כ'.

איכא כמה תרוצים:

א. הא דנעץ חרב, לא מיירי בתוך המדרש ממש, אלא בפתח בית המדרש וזה מותר, כך תירץ במרגליות הים סנהדרין פ"ב ע"א.

ב. ע"פ מה שכתב הט"ז והביאור הלכה אור"ח סימן קנ"א ס"ק ו' דבמקום צורך שרי להכניס סכין לביהכ"נ וביהמ"ד, לפי הנ"ל אתי שפיר, דהתם היה להם צורך בכך מכיון שרצו לעמוד במנין להעמיד ההלכה על בוריה, כמו שאמרו הנכנס יכנס, וכמבואר ברש"י שם ד"ה והיוצא אל יצא וכל כהאי גוונא שפיר שרי, מעדני אשר, שוב מצאתי דכן תירץ באגרות משה חלק ה' סימן כ'.

מכתבים למערכת

האם החק של פרה אדומה נהוג לכל התורה

מה שהקשתם בשם האור החיים הקדוש על הא דכתב בפרשת חוקת בפרשת פרה אדומה ואת חוקת התורה, דיש להקשות למה כינה למצוה זו שם כללות התורה, שהיה לו לומר ואת חקת הטומאה או חקת הטהרה כדרך אומרו שמות י"ב ואת חקת הפסח, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב שאול מרגליות שליט"א מודיעין עילית

יש לציין בדפדפוש רוקח על התורה כותב התורה הקישה חוקת התורה לפרה אדומה, ללמדנו מה פרה אדומה מטהרת טמאים, אף התורה מטהרת את לומדה לשמה.

הרה"ג רבי ברוך יצחק סונגולובסקי שליט"א ר"מ בשיבת לב אהרן ירושלים

יש להוסיף עוד פירוש שראיתי, שאם יהודי מוכן לקיים מצות פרה אדומה שזה חוק וגם היצר הרע מסית אותו לא לקיים אותו מצוה, בטוחים אנו שאותו יהודי יקיים שאר המצוות שאין היצר הרע יכול לטעון שאין להם סיבה והגיון, ועל כן יצא שאם מקיים פרה אדומה מעלה עליו הכתוב כאילו מקיים כל התורה וזהו ואת חוקת התורה.

איך מבקשים גשם בזכות משה שהכה על הסלע והי זה היה חטא

מה שהקשתם בשם אחרונים על הפייט בתפלת הגשם שאמר "סגולתך עת צמאו למים, על הסלע הך ויצאו מים, בצדקת חון חשרת מים" הלא הכאת הסלע היה חטא משה רבינו ואיך מזכיר הפייטן זאת לזכותו ועדקתו שבזכותו יתן לנו ה' גשם, ותרצתם בחמשה אופנים.

הרב שלמה איילברט שליט"א קרית גת

נראה לציין דבלקוטי יהודה פרשת חוקת מביא תרוץ בשם האמרי אמת ז"ע שבודאי עשה תשובה מאהבה, ובתשובה מאהבה זדונות נעשו לו כזכות ושפיר נחשב למצוה, לכן מזכירים את זה.

הבה"ח ישראל ארליך נ"ו בני ברק ישיבת טשעבון

הבה"ח אשר רוזנברג נ"ו בני ברק
נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בגמ' תענית ז' ע"ב אין הגשמים נעצרים אלא א"כ נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה, וכיון שכן כשבים לבקש על גשם צריך להוכיח שלא נתחייבו שונאי ישראל כליה, והנה הפרשת דרכים דרוש ח' הביא מדרש דאילו נכנס משה רבינו לארץ ישראל לא היה נחרב בית המקדש, ובתוס' קדושין ל"א ע"ב כתבו שאלמלא שפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים, לא נשתיר משונאי ישראל שרירי ופליט, נמצא דהא דהכה על הסלע ונגור עליו שלא ליכנס לארץ, זה גרם שישתירו מישראל שרירי ופליט שלא נתחייבו כליה, ולכן מזכירים אנו בתפלת גשם על הסלע הך, ולכן גור שלא יכנס לחראק, ומימלא נחרב בית המקדש, ולא נתחייבו כליה ישראל א"כ מגיע לנו גשם.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
למקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levih@017.net.il
לביורחים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

תשיתוהו ברכות לעד

ברוב כבוד והעריצה, משגרים אנו את ברכותינו הלכניים אל דום מעב"ת הגאון המפורסם לשם ולתהילה בשערי התורה וההוראה, אוצר כלי חמדה ומסור בלוג' למען הכלל והפרט, כש"ת

הרה"ג ר' **אריה פינק שליט"א**
דומ"ץ בנייהמ"ד חסידי בעלזא בית שמש

בן הגה"ח הישי"ר ר' חיים ברוך שליט"א ותתן הרה"ג ר' זאב דוב לרנר שליט"א

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת החסידי בעלזא, מונטרזיאול יע"א

לרגל השמחה במעונו בנישואי בתו / נכדתם שתחי' עב"ג החתן המהולל הר"ר **יעקב ישראל פירר הי"ד**

בן הרה"ח ר' **יחיאל מיכל שליט"א** מסב"ק חתן הגבאי הרה"ח ר' **אליעזר וינר שליט"א**

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

יזכו לבנות בית נאמן בישראל לה' ולתורתו על ארני התורה וההוראה והחסידות, לתפארת המשתחה החסובה והרוממה ולתפארת בית ישראל, מתוך רוב תענוג

ונחת דקדושה ומתוך אושר ועושר לטוב להם כל הימים. אמן

כסא גיורא זכרתי: מקומו ואשריו

איך מותר להמית עצמו על דברי תורה הרי אסור ליהרג על שאר מצוות חוץ מג' עבירות מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ברכות ס"ג אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר ואת התורה אדם כי ימות באהל, דיש להקשות איך מותר ליהרג על דברי תורה, הרי רק על ג' עבירות חייב ליהרג, ובשאר עבירות מחלוקת הראשונים אם מותר ליהרג, ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א ר"מ ח"צ מחזיקי הדת

הרב מנחם יעקבסון שליט"א פתח תקוה

הרב דוד פוקסברומר שליט"א בית שמש

הרב שמעון פינגבוים שליט"א אשדוד כולל נור

מה שתרצתם הדבונה שלא יתעורר בעולם הזה, פלא בעיני שלא הבאתם דברי הרמב"ם הלכות תלמוד תורה מובא בש"ע יור"ד סימן רמ"ז וז"ל אין דברי תורה מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהם ולא באלו שלומדים מתוך עיון ומתוך אכילה ושתיה אלא במי שממית עצמו עליהם ומצער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, אמרו חכמים דרך רמז ואת התורה אדם כי ימות באהל אין התורה מתקיימת שלא תשכח אלא במי שממית עצמו באהלי החכמים.

הגאון רבי שלמה גולדשטיין שליט"א רב ביהמ"ד טש"ס ודעת טלסטון

הבה"ח יוסף טוסיג נ"ו ישיבת סאטמאר ירושלים

יש לציין שהשפת אמת תרץ דע"י שאדם מוכן למות על מצוות התורה והוא מבטל בעיניו עולם הזה כעין ביטול חמץ, או נחשב לו שממית עצמו בעולם הזה.

הגאון רבי יוסף הירשלער שליט"א ר"מ בשיבת מ"ד ובגור התורה

נראה לציין מה שכתב התפארת שלמה בפרשת חוקת שהביאור הפסוק שצריך לדמות עצמו שכבר ימות באהל והש"ת נתן לו לחיות עוד יום אחד אז ודאי היה משתדל לנצל כל רגע בתורה ועבודה ויר"ש וזהו ושוב יום אחד לפני מיתתך שתדמה נפשך כי היום הזה שהיננוך לשוב לעולם הזה כדי לתקן מה שצריך ודאי היה יקר היום הזה כל רגע, וזהו באמת מה שכתבו וחי בהם שאין לו חיות רק בתורה ומצוות.

הרב יחזקאל אולמן שליט"א ביתר כולל באיא

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בגמ' ברכות ס"א ע"ב שרבי עקיבא מסר נפשו להקהיל קהילות ברבים לעסוק בתורה, ויש לומר דזה היה שאלת פסוס בן יהודה איך הותר לו למסור נפשו על לימוד התורה, ועל זה ענה לו רבי עקיבא המשל עם הדגים שהליפך ללא תורה אי אפשר לחיות, ורק עם תורה יש לנו חיות כי הוא חיך, וכל כך היה פשוט לרבי עקיבא שהקהיל קהילות ברבים כי הרגיש שכך הוא לכל אדם שאין איסור למסור נפשו על התורה כי הוא חיין, וללא תורה ודאי ימות, והוא ציווי התורה כאן ללמוד תורה כ"כ עד שימות עצמו עליה שירגיש שללא תורה ימות בודאי ואו לא יהיה מסור נפשו למיתה רק מציל נפשו ממות ע"י התדבקותו בתורה.

הרב יודא לייב טויב שליט"א בארא פארק

נראה לתרץ לפי מה שכתב הרמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כ"ב הלכה כ"א שאין מחשבת עריות אלא בלב פניו מן התורה, לפי הג"ל אתי שפיר שחייב למסור עצמו על דברי תורה והוא אבורייהו דגליו עריות.

הרב יצחק קדמון שליט"א שעלבים

הרב מאיר אליהו אדלר שליט"א אנטווארפן

יש להעיר לשיטת דסבירא ליה דצריך למסור את הנפש על לימוד התורה, מהא דאיתא בגמ' ב"ק ס"א כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו.

הרב מאיר צבי פישמן שליט"א ביתר כולל באיא

נראה לתרץ, דהביאור אין התורה מתקיימת אלא במי שממית את עצמו היינו שמעריב עצמו על דברי תורה והוא כעני שאין לו מה יאכל ועני חשוב כמת וכשלמד באופן זה התורה מתקיימת בידו.

איך מברכים ברכה על מצות פדיון הבן הרי יש לחשוש לברכה לבטלה שמא יתחרט הבחן

מה שהקשתם בשם אחרונים איך מותר לברך על מצות פדיון הבן, הא איכא למיחוש שמא יתחרט הכהן ולא ירצה לקבל את הכסף ויהא ברכה לבטלה, מאי שנא מהא דכתב בשו"ת הרשב"א חלק א' סימן י"ח דאין מברכין על צדקה ועל מתנות כהונה דשמא לא ירצה העני והכהן לקבלו, א"כ מדוע בפרדיון הבן מברכים, ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון רבי אהרן צבי מרמורשטיין שליט"א ראש כולל ספרט וחיני בני ברק

נראה לתרץ לפי מה שאיתא באבן עזרא בפרשת קרח על הפסוק אך פרה תפדה שהכה נמי עושה מצוה כשעושה פדיון הבן לכן לא חישנין שמא יתחרט.

מעדיני אשר: תרוץ זה כתבנו בגליון פרשת קרח כנראה שראיתם רק את הגליון של שבוע אחר'כ במדור מכתבים למערכת.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב מנחם מנדל בלוך שליט"א קרית צאנז נתניה לרגל שמחת אירוסין בנו הבה"ח אברהם נ"ו עב"ג בת הרב יוסף יהודה כץ שליט"א בני ברק יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ועליו בכל אשר ייפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב מרדכי הרשקוביץ שליט"א בית שמש לעי"נ זקנו הרב אברהם יהודה בן הרב הלל ורטהיימר ז"ל נלב"ע אור ל"א תמוז תשס"ח ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב יוסף מילר שליט"א ירושלים לרגל שמחת נשואי בתו תחי' במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליו בכל אשר ייפנה